

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 655/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Pitoňákovou, Slovenská 5, Prešov, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 76/2020 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 28/2020 a jeho uznesením z 2. septembra 2020, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ]

rozhodnutia je v reedukačnom centre umiestnený. Tieto informácie sa v tom čase nenachádzali ani vo vyšetrovacom spise. Obhajobe bol návrh na vzatie sťažovateľa do väzby doručený iba niekoľko minút pred konaním informatívneho výsluchu o väzbe sťažovateľa, pričom návrh na vzatie sťažovateľa do preventívnej väzby bol prokurátorom Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej len „prokurátor“) odôvodnený tým, že (i) 18. marca 2020 bola na sťažovateľa podaná obžaloba pre trestný čin lúpeže podľa § 188 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, pričom skutočnosť, že obvinený sa aj napriek už skôr prebiehajúcemu trestnému stíhaniu dopustil ďalšieho skutku [právne kvalifikovaného ako trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. d) Trestného zákona spáchaného taktiež formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona] predznamenáva, že (ii) pobyt sťažovateľa v reedukačnom centre neplní svoj účel. Sťažovateľ pri informatívnom výsluchu pred rozhodnutím o väzbe sudcovi pre prípravné konanie uviedol, že v prípade, ak bude prepustený zo zadržania, bude matkou ihneď odnesený naspäť do reedukačného centra. Aj napriek uvedenému rozhodol okresný súd uznesením zo 6. augusta 2020 o vzatí sťažovateľa do tzv. preventívnej väzby (ďalej len „uznesenie okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby“), aby tento v prípade ponechania na slobode ďalej nepokračoval v páchaní trestnej činnosti, pričom neprijal sťažovateľom ponúknutú náhradu väzby vo forme písomného sľubu. Proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do tzv. preventívnej väzby tento podal sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju ako nedôvodnú zamietol.

4. Podľa uznesenia okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby bola preventívna väzba odôvodnená jeho skorším odsúdením okresným súdom zo 14. júla 2020 v konaní vedenom pod sp. zn. 15 T 31/2020 (ďalej len „skoršie odsúdenie sťažovateľa“), pričom aj keď pobyt sťažovateľa v reedukačnom centre plnil svoj účel, väzbu ako zabezpečovací inštitút bolo nevyhnutné aplikovať práve do času návratu sťažovateľa späť do reedukačného centra. Okresný súd taktiež uviedol, že napriek tomu, že sťažovateľ v čase spáchania skutku nedosiahol 15 rokov veku, javí sa, že je trestne zodpovedný, keďže jeho rozpoznávacía a ovládacia schopnosť vo vzťahu k vlastnému konaniu bola zachovaná. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti taktiež poukazuje na to, že podľa jeho názoru prokurátor uvádzal v návrhu na jeho vzatie do väzby nepravdivé skutočnosti.

5. V ďalších častiach odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľ cituje relevantné časti svojej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby, z ktorej v podstatnom vyplývajú nasledujúce skutočnosti. Kým z návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby vyplývalo, že na sťažovateľa bola podaná obžaloba pre trestný čin lúpeže v inom trestnom konaní, sudca pre prípravné konanie väzbu odôvodnil skorším odsúdením sťažovateľa pre trestný čin lúpeže, čím sudca pre prípravné konanie posudzoval skutočnosti nad rámec návrhu prokurátora, ktorým bol viazaný. Z uvedeného vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe vychádzal sudca pre prípravné konanie aj zo súdneho spisu týkajúceho sa skoršieho odsúdenia sťažovateľa, avšak s predmetnými skutočnosťami sa obhajoba pred rozhodnutím o väzbe nemala možnosť oboznámiť, čím došlo k porušeniu práva na obhajobu a kontradiktórnosti konania. Z písomného odôvodnenia uznesenia okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby navyše vyplýva, že sťažovateľ mal v čase spáchania skutku, ktorý bol predmetom jeho skoršieho odsúdenia, 14 rokov a 2 dni, teda podľa § 95 ods. 2 Trestného zákona bol okresný súd pred vydaním meritórneho rozhodnutia obligatórne povinný skúmať jeho rozumovú a mravnú vyspelosť, ktorá v prípade mladistvých páchatel'ov majúcich v čase spáchania skutku medzi 14 a 15 rokom veku predstavuje jednu z podmienok založenia ich trestnej zodpovednosti. Zo spisového materiálu týkajúceho sa skoršieho odsúdenia sťažovateľa však nevyplýva skutočnosť, aby sa okresný súd vysporiadal s jeho tzv. podmienenou trestnou zodpovednosťou, keďže v predmetnom trestnom konaní absentuje znalecký posudok z odboru psychológie. Aj napriek právoplatnosti skoršieho odsúdenia mal podľa názoru sťažovateľa okresný súd pred rozhodnutím o väzbe autonómne skúmať podmienky jeho trestnej zodpovednosti v skoršie vedenom trestnom konaní, keďže od uvedenej skutočnosti záviselo posúdenie splnenia materiálnych podmienok tzv. pokračovacej väzby v prebiehajúcom trestnom konaní. Odôvodnenie uznesenia okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby je navyše vnútorne rozporné, keďže okresný súd na strane jednej konštatoval, že pobyt sťažovateľa v reedukačnom centre plní svoj účel, na strane druhej nenahradil väzbu sťažovateľa miernejšími prostriedkami, a to najmä predloženým písomným sľubom. Sťažovateľ ďalej argumentoval, že je doslova nepochopiteľné tvrdenie okresného súdu uvedené v odôvodnení uznesenia okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby, podľa ktorého bola väzba

nevyhnutná do času návratu sťažovateľa do reedukačného centra (skončenie letných prázdnin), keďže do reedukačného centra sa mohol vrátiť kedykoľvek, a to aj pred skončením letných prázdnin, teda pred 1. septembrom 2020.

6. K sťažnostnej námietke sťažovateľa týkajúcej sa prekročenia návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby zo strany okresného súdu krajský súd uviedol, že „*súd nie je dôvodmi obsiahnutými v návrhu prokurátora na vzatie do väzby viazaný a má právo sa sám zaobstarať podklad pre rozhodnutie, ktoré sa stávajú súčasťou spisu a preto právo na obhajobu a právo na kontradiktórne konanie nebolo porušené*“, s čím sa sťažovateľ nestotožňuje, keďže podľa jeho názoru je citovaný právny názor krajského súdu v rozpore s ustálenou judikatúrou. K nepreskúmaniu rozumovej a mravnej vyspelosti sťažovateľa v prípade jeho skoršieho odsúdenia krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia podľa názoru sťažovateľa iba stroho uviedol, že je predchádzajúcim odsudzujúcim rozsudkom týkajúcim sa sťažovateľa viazaný, a teda aj túto námietku sťažovateľa vyhodnotil ako neopodstatnenú. Argumentujúc svojou ústavnou sťažnosťou, sťažovateľ označil postup krajského súdu v uvedenom smere za absolútne formalistický a zároveň majúci za následok porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanej vnútornej rozpornosti uznesenia o jeho vzatí do väzby, ktorého odôvodnenie poukazovalo na nesúlad medzi jeho výrokom a názorom súdu prvého stupňa, že pobyt sťažovateľa v resocializačnom zariadení plní svoj účel, sťažovateľ názoru nadriadeného (krajského) súdu vytýka skutočnosť, že sa v predmetnom smere odchyľuje od správy reedukačného centra týkajúcej sa stavu resocializácie sťažovateľa v čase rozhodovania o väzbe. Pre úplnosť je potrebné dodať, že krajský súd v napadnutom uznesení vyjadril názor, že pobyt sťažovateľa v reedukačnom centre neplní svoj účel, a preto zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby ako nedôvodnú.

7. V závere svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ opakovane poukazuje na neprimeranosť postupu okresného súdu a krajského súdu súvisiacu s tým, že súdy pri jeho vzatí do väzby nezohľadnili skutočnosť, že väzba mladistvého obvineného predstavuje z hľadiska subsidiarity zásahov do základných práv a slobôd inštitút *ultima ratio*. Taktiež zmieňuje existenciu znaleckého posudku z odboru psychológie

vypracovaného PhDr. Kordovánovou z 2. októbra 2020, ktorého závermi sťažovateľ odôvodnil svoju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorej napokon okresný súd svojím uznesením z 21. októbra 2020 vyhovel a sťažovateľa z väzby na slobodu prepustil. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta taktiež to, že okresný súd, ako aj krajský súd pri rozhodovaní o jeho väzbe nepostupovali prednostne a urýchlene, keďže od času obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa do doručenia napadnutého uznesenia krajského súdu uplynulo 46 kalendárnych dní. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd prekročil 5-dňovú zákonnú lehotu na svoje rozhodnutie až štvornásobne.

8. Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol: *„Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Tpo/28/2020 a jemu predchádzajúcim postupom porušené boli.*

Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp/76/2020 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8Tpo/28/2020 porušené boli.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 5000 €, z ktorého je mu povinný uhradiť sumu vo výške 1500 € Okresný súd v Prešove a sumu 3500 € Krajský súd v Prešove v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti nálezu.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 450,29 €, ktoré sú mu povinní uhradiť spoločne a nerozdielne Okresný súd v Prešove a Krajský súd v Prešove v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti nálezu na účet jeho právnej zástupkyne.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4To/34/2020 zo 6. apríla 2020 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na nové konanie a rozhodnutie. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 450,29 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

14. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

15. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

16. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom: c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní.

17. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

18. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok

spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že: a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhovel trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest, b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv a práv označených v bode 1 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ku ktorému malo dôjsť namietaným postupom okresného súdu, ktorého výsledkom bolo vzatie sťažovateľa do tzv. preventívnej väzby a zároveň neprijatie písomného sľubu sťažovateľa, a taktiež namietaným postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby zamietnutá ako nedôvodná.

III.1 K napadnutému postupu okresného súdu

20. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a taktiež systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

21. Vychádzajúc zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia, vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa namietaného postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 76/2020 konštatuje ústavný súd existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu podaním sťažnosti, ktorú aj využil a postup okresného súdu namietol v podanej sťažnosti, o ktorej rozhodol napadnutým uznesením krajský súd. Ochranu základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám sťažovateľa tak bol v konkrétnom prípade oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd v rámci inštančného konania. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti namietanému postupu okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému postupu krajského súdu a k napadnutému uzneseniu krajského súdu

22. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv vyplývajúcich z ústavy, resp. práv vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktorou je Slovenská republika viazaná, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti domáha, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a označenými základnými právami a slobodami, resp. z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú tak možno považovať takú sťažnosť, v rámci predbežného prejednávania ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označených základných práv, resp. ľudských práv, reálnosť

ktorej by mal možnosť posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

23. Právo na osobnú slobodu je okrem iného garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy korešponduje aj so sťažovateľom súčasne označenými právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

24. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

25. Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné, ale taktiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode (porovnaj napr. I. ÚS 124/08, II. ÚS 60/08, III. ÚS 135/04, IV. ÚS 397/2010). Z čl. 17 ods. 2 ústavy ďalej vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to taktiež pri rozhodnutiach o vzatí do väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho (nie sankčného) inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na aplikáciu väzby ako výlučne zabezpečovacieho inštitútu.

26. V neposlednom rade z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že všeobecný súd rozhodujúci o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe sa musí adekvátne a preskúmateľne vyrovnáť s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (porovnaj III. ÚS 135/04, III. ÚS 466/2010) a taktiež z odôvodnenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti obvineného proti prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodované o väzbe, musí byť zrejmé, že sa súd náležite zaoberal všetkými podstatnými argumentmi a námietkami, ktoré obvinený vo svojej sťažnosti uviedol (porovnaj III. ÚS 34/07, IV. ÚS 230/2011).

27. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení napadnutého uznesenia krajského súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

28. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke, že okresný súd uznesením o jeho vzatí do väzby prekročil svoju právomoc z dôvodu, že v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval iné, resp. modifikované skutkové okolnosti týkajúce sa naplnenia dôvodu tzv. preventívnej väzby, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že nie je možné stotožňovať formálne vymedzenie dôvodov väzby ako následkov uvedených § 71 ods. 1 písm. a), b), c)

Trestného poriadku s konkrétnymi skutkovými okolnosťami, ktorých objektivizácia v trestnom konaní predstavuje konštatovanie materiálneho naplnenia toho-ktorého väzobného dôvodu zo strany sudcu pre prípravné konanie.

28.1 Predsúdna časť trestného konania sa spravuje okrem iného zásadou oficiality, podľa ktorej aj sudca pre prípravné konanie je povinný obligatórne vykonať procesný úkon (napr. vziať obvineného do väzby) v prípade, ak sú pre taký procesný postup splnené zákonné podmienky. Je pravdou, že rozhodovanie sudcu pre prípravné konanie o vzatí obvineného do väzby sa čiastočne spravuje aj dispozičnou zásadou, keďže bez návrhu prokurátora nie je v prípravnom konaní možné obmedziť osobnú slobodu obvineného prostredníctvom zabezpečovacieho inštitútu väzby, zároveň je však potrebné dodať, že sudca pre prípravné konanie má v predsúdnej časti konania autonómne postavenie orgánu verejnej moci rozhodujúceho o najzávažnejších zásahoch do základných práv a slobôd jednotlivcov zúčastnených na priebehu trestného konania.

28.2 Predmetná právomoc sudcu pre prípravné konanie je výlučná a nezávislá od procesnej činnosti orgánov činných v trestnom konaní, čo sa v konečnom dôsledku prejavuje aj tým, že sudca pre prípravné konanie sa nemusí v celom rozsahu stotožniť so skutkovým odôvodnením týkajúcim sa väzobných dôvodov formulovaných v návrhu prokurátora na vzatie obvineného do väzby, a to aj napriek tomu, že sa v konečnom dôsledku (po vykonaní dokazovania vo vzťahu k väzbe obvineného) s naplnením dôvodu väzby stotožní. Procesná autonómnosť sudcu pre prípravné konanie a taktiež zákonná dikcia § 72 ods. 2 Trestného poriadku taký postup explicitne nevylučujú, a preto je potrebné uzavrieť, že sudca pre prípravné konanie je pred rozhodnutím o väzbe oprávnený a zároveň povinný vykonať aj dôkazy ku skutkovým okolnostiam týkajúcim sa väzby, s ktorými sa prokurátor vo svojom návrhu dostatočným spôsobom nevysporiadal, resp. sa s nimi nevysporiadal vôbec.

28.3 V uvedenom smere sa tak ústavný súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu citovaného v bode 6 odôvodnenia tohto rozhodnutia. Nad jeho rámec považuje ústavný súd za potrebné vyzdvihnúť procesný postup okresného súdu, ktorý si pred rozhodnutím o väzbe sťažovateľa v zmysle všetkého dosiaľ uvedeného zaobstaral vlastný podklad pre svoje rozhodnutie, na základe ktorého následne zákonným spôsobom, a to aj napriek nedôslednému postupu prokurátora rozhodol o vzatí sťažovateľa

do väzby. Bez povšimnutia totiž nemožno nechať skutočnosť, že prokurátor odôvodňoval potrebu tzv. preventívnej väzby sťažovateľa bez aktuálnych informácií týkajúcich sa stavu trestného konania, v ktorom došlo ku skoršiemu odsúdeniu sťažovateľa, čo je nepochybne zrejmé z relevantných časových súvislostí, keď prokurátorovi 6. augusta 2020 muselo byť z jeho činnosti známe právoplatné odsúdenie sťažovateľa pre trestný čin lúpeže zo 14. júla 2020. Pre úplnosť je potrebné dodať, že obhajkyňa sťažovateľa mala od 4. augusta 2020 (jej ustanovenie na výkon obhajoby mladistvého obvineného) do 6. augusta 2020 (vzatie obvineného do väzby) dostatok času na to, aby postupom podľa § 69 Trestného poriadku realizovala nazretie do vyšetrovacieho spisu, pri ktorom by sa o skoršom odsúdení sťažovateľa musela esenciálne dozvedieť. Ako však z príloh k ústavnej sťažnosti vyplýva, obhajkyňa sťažovateľa využila možnosť nazrieť do vyšetrovacieho spisu až 10. augusta 2020, teda 4 kalendárne dni po jeho vzatí do väzby.

29. K namietanému porušeniu § 95 ods. 2 Trestného zákona pri vyvodzovaní trestnej zodpovednosti týkajúcej sa skoršieho odsúdenia sťažovateľa, v súvislosti s ktorým sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv a slobôd, ktoré sú predmetom prieskumu ústavným súdom v tomto konaní, je potrebné uviesť, že aj v tomto smere sa ústavný súd z ústavnoprávneho hľadiska stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý bol pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa viazaný skorším odsúdením sťažovateľa v celom rozsahu. Uvedený záver ústavný súd učinil najmä s poukazom na materiálnu stránku právoplatnosti skoršieho odsúdenia sťažovateľa, ktorá je charakterizovaná právnymi účinkami právoplatného rozsudku o vine páchatel'a trestného činu vo vzťahu k vymedzenému okruhu subjektov, krajský súd rozhodujúci o väzbe obvineného v neskoršom trestnom konaní nevynímajúc.

29.1 Ak by ústavný súd pripustil argument sťažovateľa spočívajúci v tom, že krajský súd nebol pri rozhodovaní o jeho väzbe viazaný skorším právoplatným odsúdením pre trestný čin lúpeže, uvedené by vyúsťovalo až do absurdnej právnej konštrukcie, podľa ktorej by mal krajský súd rozhodujúci o väzbe postavenie dovolacieho súdu s právomocou vysloviť porušenie zákona, konštatujúc naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, čo je v zjavnom rozpore s jeho Trestným poriadkom vymedzenou vecnou a funkčnou príslušnosťou. Docieľiť zmenu, resp. zrušenie

právoplatného meritórneho rozhodnutia je v trestnom konaní možné výlučne podaním mimoriadneho opravného prostriedku, a to buď návrhu na povolenie obnovy konania, resp. dovolania, k čomu však v posudzovanom prípade nedošlo.

29.2 Ďalší argument podporujúci neodôvodnenosť predmetnej sťažnostnej námietky možno vidieť v tom, že sťažovateľ bol v prípade svojho skoršieho odsúdenia taktiež povinne zastúpený obhajcom z dôvodu, že išlo o mladistvého páchatel'a, a preto bolo povinnosťou obhajoby namietat' porušenie § 95 ods. 2 Trestného zákona v trestnom konaní, ktoré sa týkalo skoršieho odsúdenia sťažovateľ'a. Ako teda z dosiaľ uvedeného vyplýva, vyslovenie namietanej nezákonnosti by v súčasnej dobe bolo možné výlučne podaním dovolania v prospech sťažovateľ'a v prípade jeho skoršieho odsúdenia, a nie prostredníctvom rozhodovania o jeho väzbe v inom (následnom) trestnom konaní vedenom pre úplne odlišnú trestnú činnosť.

30. Pri sťažovateľ'om uplatnenej námietke, podľa ktorej sa krajský súd napadnutým uznesením ešte viac odchyľil od podľa jeho názoru beztak vnútorne rozporného právneho posúdenia väzby okresným súdom, je nutné upriamiť pozornosť na nasledujúce skutočnosti. V prvom rade je nutné poukázať na skutočnosť, že okresný súd v uznesení o vzatí sťažovateľ'a do väzby, citujúc správu reedukačného centra z 19. júna 2020 (ďalej len „správa reedukačného centra“), konštatoval plnenie účelu pobytu sťažovateľ'a v reedukačnom centre iba vo vzťahu k jeho správaniu v rámci reedukačného centra, pričom plnenie účelu vo vzťahu k trvalému bydlisku sťažovateľ'a bolo vyhodnotené ako negatívne. Aj s ohľadom na tieto skutočnosti sa možno stotožniť s napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý dôvodnosť väzby sťažovateľ'a posudzoval vo vzťahu k 6. augustu 2020 (vzatie sťažovateľ'a do tzv. preventívnej väzby), pričom z podanej sťažnosti proti väzbe krajský súd objektívne nemohol identifikovať akékoľvek okolnosti, resp. dôkazy podporujúce tvrdenia sťažovateľ'a, podľa ktorých bol návrat do reedukačného centra možný aj počas plynutia letných prázdnin. Ústavný súd dodáva, že keďže takéto dôkazy neboli obsiahnuté ani v prílohách k ústavnej sťažnosti, sťažovateľ'om od počiatku tvrdená možnosť vrátiť sa naspäť do reedukačného centra v približnej polovici letných prázdnin ostala v rovine jeho ničím nepodložených tvrdení.

30.1 Odhliadnuc od týchto skutočností, je potrebné konštatovať, že správa reedukačného centra predstavuje jeden, avšak nie jediný dôkaz vzťahujúci sa na posúdenie odôvodnenosti väzby sťažovateľa, a to aj odkazujúc na bod 28 odôvodnenia tohto rozhodnutia, kde ústavný súd podrobne zdôvodnil autonómne postavenie súdu pri rozhodovaní o väzbe v prípravnom konaní, a v neposlednom rade tiež poukazujúc na obsah zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcej z § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

30.2 Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu totiž v žiadnom prípade nevyplýva snaha krajského súdu o ignorovanie záverov správy reedukačného centra vo vzťahu k rozhodnutiu o väzbe sťažovateľa. Naopak, krajský súd závery tejto správy správne posúdil aj v kontexte iných dôkazov, z ktorých vo vzťahu k tzv. preventívnej väzbe sa jednoznačne priklonil k záveru, že pobyt sťažovateľa v resocializačnom zariadení v prípade jeho pobytu v mieste trvalého bydliska svoj účel neplní, keďže sa sťažovateľ skutku, pre ktorý bol vzatý do väzby, dopustil iba 21 kalendárnych dní po tom, čo rozsudok o jeho skoršom odsúdení nadobudol právoplatnosť. Tým bolo zo strany krajského súdu možné jednoznačne konštatovať nielen nenaplnenie účelu pobytu sťažovateľa v resocializačnom zariadení, ale taktiež nenaplnenie účelu trestu vyplývajúceho z jeho skoršieho odsúdenia. V obdobnom kontexte krajský súd odôvodnil väzbu sťažovateľa taktiež z pohľadu jej subsidiarity v prípadoch mladistvých obvinených. Aj preto napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za arbitrárne a neodôvodnené, ale, naopak, za správne a zákonné, a teda ústavnoprávne plne udržateľné.

31. K interpretácii a možnej použiteľnosti záverov znaleckého posudku PhDr. Kordovánovej z 2. októbra 2020, na ktoré sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti explicitne poukazuje, ústavný súd nepovažoval za potrebné zaujať osobitné stanovisko, keďže predmetný znalecký posudok bol vypracovaný mesiac po vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré tvorí predmet prieskumu v tomto konaní.

32. Z okolností uvedených v bodoch 23 až 31 odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že procesný postup, ako aj samotné posúdenie splnenia materiálnych podmienok väzby sťažovateľa zo strany všeobecných súdov boli v čase ich rozhodovania plne v súlade

s ústavnoprávnymi požiadavkami, navyše podporené konkrétnymi skutkovými okolnosťami, ktoré veľmi jasne, presvedčivo a zreteľne poukazovali na reálnu a konkrétnu možnosť pokračovania v trestnej činnosti zo strany sťažovateľa v prípade jeho ponechania na slobode. Iba pre úplnosť ústavný súd uvádza, že sťažovateľ bol prepustený z väzby na slobodu uznesením okresného súdu z 21. októbra 2020.

33. Vo vzťahu k sťažovateľom namietaným priet'ahom týkajúcim sa rozhodovania o jeho vzatí do väzby ústavný súd uvádza, že rozhodovanie o väzbe trvajúce na oboch stupňoch rozhodovania všeobecných súdov 46 kalendárnych dní nemožno v žiadnom prípade označiť ako takú zásadnú vadu rozhodovania o väzbe sťažovateľa, ktorá by bez ďalšieho spôsobila porušenie sťažovateľom označených ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, pričom spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06). V uvedenom smere ústavný súd v postupe všeobecných súdov neidentifikoval také závažné priet'ahy, resp. nečinnosť trvajúcu týždne, ktorých následkom by mohlo byť vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy, resp. dohovoru v ich materiálnom zmysle. V týchto súvislostiach si ústavný súd dovoľuje sťažovateľovi ozrejmiť, že lehota piatich pracovných dní vyplývajúca z § 192 ods. 3 Trestného poriadku nemôže byť interpretovaná tým spôsobom, že v jej rámci je potrebné rozhodnutie nadriadeného súdu väzobne stíhanému obvinenému taktiež oznámiť doručením, čo je racionálne vylúčené nielen potrebou písomného vyhotovenia takého uznesenia vrátane jeho odôvodnenia, ale tiež potrebou jeho doručenia prostredníctvom poštového podniku, čo vzhľadom na organizačné a logistické postupy orgánov verejnej moci pri expedovaní úradných písomností predstavuje skôr utópiu ako reálne uskutočniteľnú možnosť.

34. Vzhľadom na závery uvedené v bodoch 23 až 33 odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

35. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal. Len pre úplnosť ústavný súd dáva do pozornosti potrebu dôslednej formulácie petitu ústavnej sťažnosti vo vzťahu k ňou vymedzenému predmetu konania pred ústavným súdom. Z petitu ústavnej sťažnosti totiž vyplýva návrh na zrušenie iného ako napadnutého rozhodnutia o väzbe (aj keď ide zjavne iba o chybu v písaní, pozn.), čo by v prípade, ak by ústavný súd konštatoval porušenie označených základných práv, resp. práv, potenciálne predstavovalo procesnú prekážku úspešnosti ústavnej sťažnosti v jej zamýšľanom význame.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu